

BEVAR KUNSTEN

– og bevar værdien

De fleste skader på malerier fra private hjem skyldes uvidenhed om, hvordan man skal behandle kunst. Derfor har BO BEDRE bedt konservator Katja Storkholm om en række gode råd, så du bliver i stand til at undgå nogle af de fælder, der oftest giver skader på malerier.

Hvad skal jeg overveje, når jeg hænger kunst op?

Ophængt skal være solidt! Hvad enten du bruger skruer, søm, skinner eller særlige kroge til malerier, skal du sikre dig, at de sidder solidt fast i muren og kan bære maleriets vægt. Husk at snor mørner med tiden, derfor er det en god idé at bruge metalwire i stedet.

Betyder det noget, hvor jeg hænger et maleri op?

Sollys, temperatursvingninger og fugtighed er nogle af de faktorer, der er hårdest ved kunst. Sollys vil nedbryde og blege alle former for kunst og temperatursvingninger og udsving i luftfugtigheden er meget skadelige. Undgå derfor ophængninger i direkte sollys, ved pejse, radiatorer, på badeværelset, i køkkenet, og på ydermure, der kan blive kolde og fugtige.

Er der forskel på, hvordan jeg skal behandle olie- og akrylmalerier, akvareller, foto mm?

Akvareller og foto er mere lysfølsomme end olie- og akrylmalerier, og de kan med fordel sættes bag glas med UV-filter. Flere museer er i dag begyndt at bruge UV-glas til olie- eller akrylmalerier. Vælger man denne model, skal man gå efter refleksfrit glas og sørge for en belysning, der gør glasset så lidt synligt som muligt.

Gør det noget, at jeg rører ved billederne, når jeg vil vise gæsterne en særlig detalje?

Jo mindre berøring desto bedre. Man bør helt undgå at berøre maleriets forside, og være meget varsom med at berøre bagsiden, hvor der ofte står oplysninger om kunstneren, titel og lignende, som har betydning for maleriets værdi. Skal maleriet flyttes, kan man tage fat i blindrammen (den ramme, lærredet er spændt over, red.), eller gøre som på museer og gallerier, hvor man altid benytter hvide bomuldshandsker, når man håndterer kunst.

Hvad gør man, hvis et maleri er blevet støvet og beskidt? Kækkelovnsos, cigarettrøg, mados og lignende efterlader skidt, der bør renses af for at bevare maleriet. Første skridt er, at jeg laver en tilstandsvurdering af maleriet for at

få overblik over, hvad der skal laves. Skal maleriet renses, laver jeg derefter en renseprøve, så jeg kan se, hvor beskidt maleriet er, og hvor flot det kan blive efter rensning. Prisen for en rensning afhænger af maleriets størrelse, og hvor beskidt det er – men jeg tilbyder gratis at få foretaget en vurdering af maleriets tilstand og et tilbud på konserveringen. Hvis maleriet har afskallet maling, der skal limes, løst farvelag, der skal fastlægges (limes fast, red.), eller flænger, kan det tage længere tid. Mit speciale er at lime flænger, hvor jeg under et mikroskop genvæver trådenes ender og derefter limer dem sammen.

Hvis ungerne spilder ketchup på Jorn'en, kan jeg så tørre det af med en fugtig klud?

Nej! Hold fingrene væk og find en uddannet konservator. Konservatorer bruger meget tid på at genoprette skader lavet af folk, der ikke har vidst, hvad de havde med at gøre. At konservere malerier er et højt specialiseret fag, som det tager mange år at uddanne sig i. Gå aldrig selv i gang med at rense maleri eller ramme med en fugtig klud, svamp eller lignende. Nogle lærreder er meget fugtfølsomme, og det kan resultere i at farvelaget krakelerer, der kan fx også opstå blændinger hvor farven ændres. Det kan koste mange penge at genoprette skader, det kun har taget et par minutter og en fugtig klud at lave.

Men rammen kan jeg vel godt tørre af?

Hvis rammen er forgyldt med bladguld, vil det ryge af, når man tørrer den over med en fugtig klud. Skal man gøre noget, så kan man forsigtigt fjerne det nye støv på rammen med en støvekost eller en tør klud. Pletter, støv der sidder fast og lignende bør konservatoren tage sig af.

Kan man genskabe et maleri helt, som det så ud da det blev malet?

Målet er, at maleriet kommer til at fremstå næsten, som da kunstneren skabte det. Men malerier af en vis alder får naturlige alderstegn, som skal bevares, da de er en del af maleriets personlighed. Ligesom mennesker er der ikke to malerier, der er ens – og det er en del af charmen.

Malerikonservator Katja Storkholm i gang med arbejdet på værket *Petit Reberence* af Jean Messagier, der havde tilknytning til COBRA og var en nær ven af Asger Jorn. Katja Storkholm forklarer, at mange af de skader, hun reparerer, er opstået fordi ejerne ikke har været opmærksomme på, at malerier er meget følsomme overfor berøring, temperaturforskelle, vekslende luftfugtighed og lignende. Derfor anbefaler hun, at man rådfører sig med en ekspert, når man skal hænge kunst op.

En afrensning af et maleri giver nyt liv til farver og udtryk. Her har Katja Storkholm afrenset halvdelen af den danske surrealist Wilhelm Freddie's *La Belle Fermière - Coulommiers*. Man ser tydeligt, at højre side af maleriet er dækket af en film af skidt, som er blevet rensset af i venstre side, hvor farverne står friske og klare - næsten som da Wilhelm Freddie malede det i 1965-1968.

OM KATJA STORKHOLM: Uddannet på Kunstakademiets Konservatorskole i 2001. Bestyrelsesmedlem af Nordisk Konservator Forbund (NKF) og medlem af The International Council of Museums (ICOM). Ejer Storkholm Konservering: www.storkholm.com.